

Zestiende zondag door het jaar - C

Gen 18, 1-10a
Kol 1, 24-28
Lc 10, 38-42

Dankbare en zelfvergeten dienstbaarheid

God komt bij mensen op bezoek: Jahwe bij Abraham, Jezus bij Marta. Hij wordt er goed onthaald. En toch blijken we hier nog iets te kunnen leren, en wel over de kwaliteit van onze dienstbaarheid. Want, op welke manier zijn wij eigenlijk gastvrij? Gastvrijheid kent immers verschillende niveaus.

Om een bezoeker te laten aanvoelen dat hij thuis is omringen wij hem met allerlei attenties. Materiële attenties op de eerste plaats: wij zorgen voor rust, eten en drank. Maar dat is blijkbaar niet voldoende. Er moeten ook menselijke en geestelijke attenties bij komen: wij proberen tijdens het bezoek onze aandacht te concentreren op het verhaal en de ervaringen van de gast; hij mag zich in het centrum voelen; hij krijgt de ereplaats; hij wordt het eerst bediend. Maar wij kunnen nog verder gaan en onze gast beschouwen als was hij God zelf. Dat is de diepste, de gelovige visie op de gastvrijheid: het bezoek van een gast zien als een goddelijk geschenk voor ons.

Zowel Abraham als Marta zijn in de twee verhalen blijkbaar vooral druk in de weer om spijs en drank te laten aanrukken. Maar de aandacht van de Heer gaat verder dan naar die drukdoende gastheer of gastvrouw. Hij heeft oog voor die andere vrouw, die op de achtergrond blijft: Sarah in de eerste lezing, Maria in het evangelie. Zij krijgen van de Heer een vreugdevolle melding: "Sarah zal een zoon krijgen" en "Maria heeft het beste deel verkozen". Hieruit blijkt dat Jezus nog iets anders apprecieert dan drukdoende gastvrijheid. Hij releveert het stille en bescheiden luisteren naar Zijn woord, het aandachtig horen naar wat Hij ons door Zijn vriendschap en verbondenheid in de stilte wil zeggen en vragen.

In ons leven zullen beiden wel aanwezig zijn: Marta en Maria. Helpen en bidden, actie en contemplatie, het zijn twee onmisbare pijlers van ons christendom. Een christen kan niet leven zonder daadwerkelijk dienstbetoon, maar evenmin zonder regelmatig stil gebed. Maar blijkbaar is ook bij ons meer gevaar dat het gebed te vlug wordt verwaarloosd. En dat heeft zijn gevolgen voor de kwaliteit van onze dienstbaarheid.

Gelovige christenen kunnen namelijk zeer edelmoedig dienstbaar zijn, maar eigenlijk op een verkeerde manier. Zij kunnen met de beste bedoelingen veel hulp bieden, maar in feite, juist in het helpen, toch vooral zichzelf naar voren schuiven. Zo merken wij hoe in allerlei verenigingen en organisaties sommigen, die zich aanvankelijk grootmoedig ter beschikking stelden, weldra op hun strepen gaan staan, eisen gaan stellen en anderen verwijten gaan maken. "Moet ik het hier weer allemaal alleen doen?" Zij gaan zich onmisbaar wanen en zich voortdurend gepasseerd voelen. Zo verglijdt hun dienstbaarheid tot tirannieke machtsdrang.

Ook in de kerkgemeenschap kennen wij dat. Wij zijn heel dankbaar voor de grote edelmoedigheid van allerlei vrijwilligers en vrijwilligsters in alle hoeken en kanten van de parochies en de gemeenschappen. Maar het evangelie van vandaag nodigt ons uit ook deze edelmoedigheid kritisch te durven bevragen. Onze hulpvaardigheid dient immers steeds opnieuw te worden uitgezuiverd van die zelfverheerlijking, die er telkens dreigt binnen te sluipen. Het kwade verschijnt ook hier dikwijls onder de mom van het goede.

Om dit te vermijden is ons gebed onmisbaar. Want het gebed doordringt onze actie van zelfvergetenheid. Als onze dienstbaarheid echt wordt gevoed door gebed, dan concentreert dit de aandacht werkelijk op de anderen, niet op onszelf. Dan zuivert dit onze dienstbaarheid van zelfverheerlijking. Als een priester dus teveel de baas speelt in zijn kerk, dan mogen zijn gelovigen hem gerust vragen of hij nog wel bidt... op voorwaarde natuurlijk dat die gelovigen zelf eerst voldoende hebben gebeden.

In ieder van ons zit een gevaarlijke Marta, die onze meest edelmoedige dienstbaarheid dreigt om te buigen tot een eisende tirannie: "Zeg haar toch dat zij mij moet helpen!" Moge integendeel de Maria in ons hart groeien, zodat wij, bij al onze bezorgde hulpvaardigheid, vooral veel luisteren naar de Heer. Hij nodigt ons telkens weer uit tot een liefde, die onze eigen persoon zelfvergeten achteruit stelt zodat wij in dankbaarheid en bescheidenheid anderen werkelijk dienen. "Dankbare en zelfvergeten dienstbaarheid, slechts dát ene is nodig!"

Pater Frans s.j.